

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

ПАРУТА Ю.І.

КОНТРАКТНЕ ПРАВО ЄС

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
студентів 4-го курсу денної та заочної форм навчання
спеціальності «Право»,
освітньої програми «Міжнародне та європейське право»**

Івано-Франківськ,
2024 рік

Схвалено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 28 серпня 2024 р.)

Затверджено Науково-методичною радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 27 вересня 2024 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 2 від 27 вересня 2024 р.)

Рецензенти:

О. С. Олійник – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права, заступник директора навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

І. І. Банасевич – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Парута Ю.І. *Контрактне право ЄС: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів 4-го курсу денної та заочної форми навчання спеціальності «Право», освітньої програми «Міжнародне та європейське право».* Івано-Франківськ, 2024. 38 с.

Посібник розроблений на основі навчального плану освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 081 «Право» і призначений для підготовки до семінарських занять із навчальної дисципліни «Контрактне право ЄС». В посібнику викладені завдання до семінарських занять із навчальної дисципліни «Контрактне право ЄС», які включають короткі методичні рекомендації, що полегшить підготовку до занять, переліки питань, які виносяться на обговорення на занятті, практичних завдань, питань для самоконтролю. До кожної теми поданий перелік рекомендованої літератури, до якого включена монографічна література та інші наукові джерела по темі, а також нормативно-правові акти.

Посібник призначений для студентів, аспірантів, науково-педагогічних працівників.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Зміст навчальної дисципліни.....	5
Семінарські заняття для денної форми навчання.....	8
Тема № 1. Загальна характеристика європейського контрактного права. Принципи контрактного права ЄС.....	8
Тема № 2. Джерела контрактного права ЄС.....	10
Тема № 3. Уніфікація та гармонізація контрактного права ЄС.....	13
Тема № 4. Поняття контрактів та їх види у ЄС.....	16
Тема № 5. Контрактне регулювання правових відносин купівлі-продажу в праві ЄС.....	18
Тема № 6. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері надання послуг та виконання робіт.....	19
Тема № 7. Контрактне регулювання відносин у Європейському Співтоваристві у сфері захисту прав споживачів.....	22
Тема № 8. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері публічних закупівель.....	24
Тема № 9. Контрактне регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності.....	26
Індивідуальні завдання.....	29
Тематика та зміст семінарських занять для заочної форми навчання.....	30
Тема № 1. Джерела контрактного права ЄС.....	30
Тема № 2. Поняття контрактів та їх види у ЄС.....	32
Тема № 3. Контрактне регулювання правових відносин купівлі-продажу в праві ЄС.....	34
Тема № 4. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері публічних закупівель.....	36

ПЕРЕДМОВА

Вперше викладання навчальної дисципліни «Контрактне право ЄС» було запроваджено акад. Ю. М. Бугаєм ще у 2002 році. У цьому зв'язку слід вказати, що актуальність даної дисципліни для здобувачів освіти не тільки не зменшилась, а, навпаки, збільшилась.

Укладення міжнародних контрактів, за участі національних суб'єктів, на європейському ринку набуває все більших масштабів. Через це постають питання стосовно розуміння поняття «контракту» у ЄС та його видів, принципів відповідних контрактів, їх форми та змісту, прав і обов'язків сторін, договірної відповідальності та ін. При цьому варто зауважити, що укладення та виконання контрактів у ЄС супроводжується певними труднощами, які виникають через неоднакові підходи щодо розуміння контрактів у європейських правопорядках.

Навчальна дисципліна покликана сприяти засвоєнню здобувачами освіти комплексу знань щодо загальних засад контрактного права ЄС, основних положень міжнародних договорів ЄС, регламентів та директив ЄС відповідно до конкретної сфери правозастосування у сфері контрактного права. Важливим є набуття здобувачами освіти умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації власної правосуб'єктності учасниками контрактних відносин, грамотного застосування норм законодавства ЄС в умовах гармонізації національного законодавства України із законодавством ЄС.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні положення контрактного права ЄС

Тема №1. Сфера та умови застосування контрактного права ЄС. Принципи контрактного права ЄС.

Природа Європейського Союзу. Основні характеристики правової системи Європейського Союзу. Поняття та ознаки Контрактного права ЄС. Суб'єкти Контрактного права ЄС. Контракт як інструмент регулювання взаємин його учасників.

Історія становлення принципів європейського контрактного права. Поняття та класифікація принципів європейського контрактного права. Характеристика основних принципів контрактного права ЄС. Принцип свободи договору відповідно до законодавства ЄС. Принцип безпеки в контрактному праві ЄС. Принцип справедливості. Застосування та реалізація принципів контрактного права ЄС в законодавстві України.

Тема 2. Джерела Контрактного права ЄС

Поняття і види джерел Контрактного права ЄС. Первинне, вторинне та прецедентне право Європейського Союзу. Порядок опублікування та вступу в силу регламентів, директив та рішень. Акти «м'якого права» (рекомендації, висновки), їх призначення та сфера застосування. Делеговані та імплементуючі (виконавчі) акти. Міжнародні угоди з третіми країнами та міжнародними організаціями. Категорії міжнародних угод та їх суб'єктний склад.

Тема 3. Уніфікація та гармонізація контрактного права ЄС

Підстави зближення правових норм держав-членів ЄС у сфері приватного права. Поняття гармонізації права у країнах Європейського Союзу. Види уніфікації права. Передумови та основні етапи гармонізації контрактного права Європейського Союзу. Способи гармонізації контрактного права ЄС. Регламент «Рим I» 2009 р. Прийняття Регламентів та Директив при гармонізації контрактного права ЄС. Укладення міжнародних договорів у процедурі гармонізації контрактного права ЄС.

Пропозиції Європейської комісії про Європейське контрактне право. Особливості приватно-правової кодифікації в Європейському Союзі.

Змістовий модуль II. Окремі види контрактів у праві ЄС

Тема № 4. Поняття контрактів та їх види у ЄС

Поняття, значення та класифікація контрактів у праві ЄС. Порядок і стадії укладення контрактів. Оферта. Акцепт. Виконання, розірвання і зміна контрактів. Відмова від контракту.

Поняття порушення умов контракту. Значення вини в контрактному праві ЄС. Застереження про обмеження чи виключення відповідальності. Форс-мажорне застереження. Засоби захисту в разі порушення договору. Відшкодування збитків і відсотки. Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС. Форс-мажорне застереження.

Тема 5. Контрактне регулювання правових відносин купівлі-продажу в праві ЄС

Поняття договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Види договорів купівлі-продажу та їх особливості. Форма та порядок укладення договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Зобов'язання сторін договору купівлі-продажу. Перехід ризиків і перехід права власності.

Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/771 від 20 травня 2019 року про деякі аспекти, що стосуються договорів про продаж товарів.

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980р.

Тема 6. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері надання послуг та виконання робіт

Загальна характеристика інституту «надання послуг» у ЄС.

Національне банківське законодавство країн ЄС. Міжнародні конвенції та договори в сфері банківського права. Міжнародні звичаї, що сформувалися в міжбанківській практиці.

Види страхування. Комунітарне законодавство ЄС про страхування.

Укладення і оформлення договору банківського кредиту і рахунку в праві ЄС. Зобов'язання по розрахунках. Поняття і правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків в праві ЄС.

Особливості зобов'язань з договору підряду у ЄС.

Тема № 7. Контрактне регулювання відносин у Європейському Співтоваристві у сфері захисту прав споживачів

Договірне регулювання відносин за участю споживачів у праві ЄС. Правові форми захисту прав споживачів в ЄС. Механізм захисту споживачів в межах ЄС. Система європейських інституцій захисту прав споживачів в ЄС. Європейська комісія: структура та функції у сфері захисту прав споживачів. Правові засади захисту споживачів онлайн послуг.

Комітет споживчої політики (COPOLCO): компетенція у сфері захисту прав споживачів.

Тема 8. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері публічних закупівель

Здійснення закупівель в державному секторі. Публічні закупівлі в сфері комунального господарства. Закупівлі у сфері оборони. Форма та порядок укладення договорів у сфері публічних закупівель у праві ЄС.

Угода про державні закупівлі СОТ. Єдиний закупівельний словник та система державних закупівель ЄС.

Електронне інвойсування в державних закупівлях.

Тема 9. Контрактне регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності

Контрактне регулювання обігу об'єктів інтелектуальної власності у праві ЄС. Співвідношення виняткових прав на об'єкти інтелектуальної власності та свободи пересування товарів.

Контракти у авторському праві ЄС. Гармонізація законодавства держав-членів у галузі авторських та суміжних прав.

Договірне регулювання обігу комп'ютерних програм і окремих об'єктів права промислової власності у Європейському Союзі. Європейська патентна система. Передача товарного знака у праві Європейського Союзу. Посилення гарантій захисту прав інтелектуальної власності у ЄС.

Гармонізація права інтелектуальної власності в ЄС.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		д. ф. н.
1.	Тема №1. Загальна характеристика європейського контрактного права. Принципи контрактного права ЄС.	2
2.	Тема № 2. Джерела контрактного права ЄС.	2
3.	Тема № 3. Уніфікація та гармонізація контрактного права ЄС.	2
4.	Тема № 4. Поняття контрактів та їх види у ЄС.	2
5.	Тема № 5. Контрактне регулювання правових відносин купівлі-продажу в праві ЄС.	2
6	Тема № 6. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері надання послуг та виконання робіт.	2
7	Тема № 7. Контрактне регулювання відносин у Європейському Співтоваристві у сфері захисту прав споживачів.	2
8	Тема № 8. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері публічних закупівель.	2
9	Тема № 9. Контрактне регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності.	2
	Разом:	18

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема №1. Загальна характеристика європейського контрактного права. Принципи контрактного права ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Розглядаючи дану тему необхідно охарактеризувати правову природу Європейського Співтовариства та звернути увагу на історію створення цього наднаціонального утворення. Окрім того, доцільним є дослідження системи права ЄС та визначення місця контрактного права в ній.

Досліджуючи контрактне право ЄС варто проаналізувати історію становлення європейського контрактного права та вивчити її періодизацію. Надзвичайно важливим є дослідження підходів до сучасного розуміння контрактного права в окремих країнах ЄС. Для чіткого розуміння студентами сфери вивчення даної навчальної дисципліни важливим є визначення її предмету та методу.

Питання для обговорення:

1. Правова природа Європейського Союзу. Основні характеристики правової системи Європейського Союзу.
2. Історія європейського контрактного права.
3. Загальна характеристика інституту контрактного права у країнах ЄС.
4. Принципи контрактного права ЄС.
5. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА.
6. Принципи Європейського контрактного права (PECL).

Завдання:

1. Відобразити в конспекті підготовки до семінару загальну періодизацію історії європейського контрактного права.
2. Пояснити термін «європеїзація» контрактного права та визначити її значення для договірного права України.
3. Визначити особливості контрактного права в окремих країнах ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте основні концепції правової природи права ЄС.
2. Поясніть значення «наднаціональності» права ЄС.
3. Які особливості контрактного права в країнах романо-германської правової сім'ї.
4. Які особливості контрактного права в країнах англо-американської правової сім'ї.
5. Назвіть підходи до визначення предмета контрактного права ЄС.
6. Визначте сутність принципів європейського договірного права.
7. Визначте роль Комісії Ландо по Європейському договірному праву у процесі створення Принципів Європейського договірного права.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України № 1629-ГУ від 18.03.2004 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
2. Система доступу до законодавства Європейського Співтовариства. URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=en>
3. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА. URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/uni/>
4. Принципи Європейського контрактного права (PECL). URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/pecl/>
5. Гайдулін О. О. Європейське контрактне право (загальна частина) курс лекцій. К. : КНЕУ, 2008. 277 с.
6. Гайдулін О. О. Європейське контрактне право і проблеми формування навичок компаративного мислення. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32616257.pdf>
7. Дір І.Ю. Основні договори Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. Випуск 81: частина 3. 2024. С. 263-268. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/03/41-2.pdf>
8. Задорожна С.М. Право ЄС: устрій та правопорядок / С.М. Задорожна, Н.В. Кирилюк, А.З. Маник; за заг. ред. С.М. Задорожної. Чернівці, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2021. 232 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1204/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%84%D0%A1%20%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
9. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92%20%D0%9C.%D0%92.---%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0...--%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-.pdf>
10. Крупчан О. Д., Гайдулін О.О. Європеїзація приватного права як герменевтична проблема цивілістики: постановка питання інституалізації

інтерпретаційного права. *Юридична Україна*. № 11. 2019. С. 21-30. URL: https://yu.yurincom.com/wp-content/uploads/2020/02/yyukr-11_2019_krupchan.pdf

11. Магрело Марина Міжнародне контрактне право: проблеми визначення предмета. *Юридична наука*. № 4. 2013. С. 131-138. URL: https://www.academia.edu/43106696/%D0%9C%D0%86%D0%96%D0%9D%D0%90%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%9D%D0%95_%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%9D%D0%95_%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9E_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98_%D0%92%D0%98%D0%97%D0%9D%D0%90%D0%A7%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%90

12. Мілаш В.С. Європеїзація господарського договірнього права України як напрям правової інтеграції. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. № 1 (35). 2018. С. 47-57. URL: <file:///C:/Users/Parut/Downloads/7.pdf>

13. Окладна Марина, Переродова Анастасія Етапи становлення договірнього права в історії міжнародного права. *Право та інновації*. № 2 (34). 2021. С. 90-95. URL: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/721/625>

14. Смирнова К. В. Право Європейського Союзу та його вплив на Україну. Лекція на Весняній школі 15-23 березня 2020 року. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/21755/mod_book/chapter/857/%D0%A1%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%9A_%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%84%D0%A1_%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B5%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%83%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D1%80%D1%8F%D0%BC%20%D1%80%D1%83%D1%85%D1%83.pdf

15. Форманюк Вікторія Договірне право в системі приватного права Європейського Союзу, країн Європейського Союзу. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. № 4. 2015. С. 128-135. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2015/2015-2-4/21.pdf>

Тема №2. Джерела контрактного права ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Процес міждержавного об'єднання в Європі на всіх етапах свого розвитку потребував високого рівня правового регулювання. З моменту заснування в 1951 р. першого інтеграційного об'єднання в Європейському Союзі склалася унікальна система джерел права, яка поєднує неоднорідні за своєю природою джерела (елементи джерел як міжнародного, так і національного права). При дослідженні теми варто звернути увагу на

особливості джерельної бази права ЄС. Ця особливість полягає в наднаціональному характері регулювання відносин у сфері контрактного права ЄС.

Складна правова природа Євросоюзу обумовлює гнучкість і різноманітність способів формування правових норм, а також засобів їх вираження та фіксації у формі джерел права. Підтвердженням цього можна вважати широке використання у правовому полі ЄС специфічних нормативно-правових актів, а також актів неюридичного характеру та інших джерел, які не властиві як національним правовим системам, так і міжнародно-правовій системі. В наведеному аспекті важливо надати розгорнуту характеристику джерел, визначити їх правовий статус та правову силу впливу на регулювання контрактних відносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття і види джерел Контрактного права ЄС. Первинне, вторинне та додаткове право Європейського Союзу.
2. Вторинне законодавство як джерело контрактного права ЄС.
3. Акти «м'якого права», їх призначення та сфера застосування.
4. Звичаєве право як джерело контрактного права ЄС.
5. Судова практика та інші неофіційні джерела контрактного права ЄС.

Завдання:

1. Складіть схему системи джерел права ЄС.
2. Визначте основні директиви ЄС у сфері контрактного права.
3. Розкрити поняття терміну «Soft law» і його вплив на контрактне право ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні види джерел контрактного права ЄС.
2. Які нормативно-правові акти виступають джерелами контрактного права в окремих країнах ЄС?
3. Розкрийте сутність міжнародного звичаю як джерела контрактного права.
4. В чому полягають особливості колізійного регулювання договірною права ЄС?
5. Які основні положення Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 593/2008 від 17 червня 2008 року «Про право, що застосовується до договірних зобов'язань»?
6. Роль судової практики у контрактному праві ЄС.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 593/2008 від 17 червня 2008 року «Про право, що застосовується до договірних зобов'язань». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/eu080059>

2. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА. URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/uni/>
3. Принципи Європейського контрактного права (PECL). URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/pecl/>
4. Ваолевська Л.А., Мищак І.М. (керівники авторського колективу), Заярна І.С., Кондратова А.М., Лисенко М.О, Мельник. Т.П. Путівник з адаптації законодавства України до права ЄС: теоретичні та практичні аспекти. 2023. С. 120. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32597.pdf>
5. Ватрас В. А. Правова природа регламентів та директив Європейського Союзу, які врегульовують приватно-правові відносини (в контексті їх імплементації в законодавство України). Південноукраїнський правничий часопис. № 4. 2022. С. 117-122. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_1/19.pdf
6. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. А. В. Войціховський; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 53-64. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/63730014.pdf
7. Гайдулін О. О. Європейське контрактне право (загальна частина) курс лекцій. К. : КНЕУ, 2008. 277 с.
8. Довгерт А.С. Колізійне регулювання договірних відносин в Європейському Союзі та Україні. Приватне право і підприємництво. 2012. Вип. 11. С. 32-35. URL: <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2012/11/8.pdf>
9. Димінська О.Ю. Значення «Soft Law» для гармонізації договірного права ЄС. Університетські наукові записки. 2016. № 57. С. 236-243. URL: <http://old.univer.km.ua/visnyk/1521.pdf>
10. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. К. : Ін Юре, 2015. Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. — К. : Ін Юре, 2015. 312 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2bac_pravo/833-----1.pdf
11. Кабрера Юлія Особливості застосування торгових звичаїв у міжнародних комерційних арбітражних спорах. EVROPSKÝ POLITICKÝ A PRÁVNÍ DISKURZ Європейський політико-правовий дискурс. 2020. Том 7. Вип. 4. С. 27-36. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3703022
12. Ткаченко В.В. Питання колізійного регулювання договірних зобов'язань. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. (6(12)). 2020. 151-158. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/expert/article/view/1813/2235>

13. Форманюк В.В. Система джерел права Європейського Союзу. Південноукраїнський правничий часопис. № 2. 2015. С. 83-88. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2015/2/25.pdf>

14. Ходжалиєва Салатин “Soft law” як правова альтернатива «праву держави» в міжнародних комерційних контрактах. Higher School of Advocacy. 04.07.2023. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/soft-law-iak-pravova-alternativa-pravu-derzavi-v-miznarodnix-komerciinix-kontraktax>

Тема №3. Уніфікація та гармонізація контрактного права ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Різноманітний характер національних законодавств, що здійснюють співробітництво у різних сферах, потребує звернення до спеціальних способів їх зближення. Серед найефективніших способів є уніфікація національних законодавств, за допомогою якої створюються однотипні, стандартні правові норми. Однакове правове регулювання відносин підвищує їх ефективність та попереджає юридичні колізії.

На сучасному етапі зростаючий інтерес до уніфікації пояснюється декількома причинами. Перш за все, уніфіковані правові норми як міжнародного, так і національного права у даний час найбільш динамічно розвиваються. У рамках міжнародних організацій йде активна робота з розробки значного числа нових уніфікованих документів. Останнім часом виникли і набули поширення нові форми уніфікації, які в теоретичному плані в достатній мірі не досліджені.

Під час опанування теми слід звернути увагу на понятійний апарат. Вимагає свого визначення терміни гармонізації та уніфікації національного законодавства. Студенту під час вивчення слід визначити способи проведення гармонізації національного законодавства. Особливу увагу слід приділити науковим поглядам вчених щодо напрямків кодифікації контрактного права ЄС.

Питання для обговорення:

1. Підстави та форми зближення правових норм держав-членів ЄС у сфері приватного права.
2. Поняття та види уніфікації контрактного права ЄС. Вплив уніфікації на договірне право України.
3. Поняття гармонізації права у країнах Європейського Союзу. Передумови та основні етапи гармонізації договірного права Європейського Союзу.
4. Міжнародні організації, які здійснюють уніфікацію та гармонізацію контрактного права ЄС.
5. Пропозиції Європейської комісії про Європейське контрактне право. Перспективи приватно-правової кодифікації в Європейському Союзі. Проект Цивільного кодексу Європейського Союзу.

Завдання:

1. Розмежуйте поняття «зближення законодавства», «уніфікація законодавства» та «гармонізація законодавства».
2. Проаналізуйте питання кодифікації цивільного законодавства ЄС та перспективи прийняття європейського цивільного кодексу.
3. Діяльність комісії Ландо та її вплив на гармонізацію контрактного права ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть методи уніфікації норм, що регулюють договірні правовідносини.
2. Назвіть сучасні концепції уніфікації цивільного права.
3. Які основні підстави зближення європейських правових систем.
4. Яке значення Принципів європейського договірного права для уніфікації контрактного права ЄС?
5. Розкрийте сутність доктрини прямої дії права Європейського Союзу.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Акіменко Ю.Ю. Засади контрактного права Європейського Союзу як орієнтир для гармонізації приватного права України. Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу / відп. за вип. В. М. Дрьомін; НУ ОЮА, Півд. регіон. центр НАПрН України. – Одеса: Фенікс, 2014. Т. 2. С. 300-303. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/86b823b1-6c7b-4a18-bf94-5fa4a29b08ee/content>
2. Ваолевська Л.А., Мищак І.М. (керівники авторського колективу), Заярна І.С., Кондратова А.М., Лисенко М.О, Мельник Т.П. Путівник з адаптації законодавства України до права ЄС: теоретичні та практичні аспекти. 2023. С. 120. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32597.pdf>
3. Гайдулін О. О. Європейське контрактне право (загальна частина) курс лекцій. К. : КНЕУ, 2008. 277 с.
4. Діковська І. А. Методи уніфікації норм, що регулюють міжнародні приватні договірні зобов'язання. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013. №6-2. Том 2. С. 144-146. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc6-2-2/38.pdf>
5. Димінська О.Ю. Вплив процесів уніфікації договірного права ЄС на розвиток договірного права України. *Проблеми модернізації приватного права в умовах євроінтеграції*: збірник наукових праць / за заг. Ред. Ю.В.Білоусова ; НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бучака НАПрН України, Хмельницький університет управління та права. Хмельницький: ФОП Мельник

А.А., 2015.С. 76-82. URL: http://old.univer.km.ua/statti/dyminska_o.yu._vplyv_protseviv_unifikatsiyi_dohovirnoho_prava_ues_na_rozvytok_dohovirnoho_prava_ukrayiny_15.pdf

6. Димінська О. Ю. Перспективи гармонізації договірної права ЄС. Право ua.2017. № 3. С. 132-137. URL: <https://irlykhuml.univer.km.ua/server/api/core/bitstreams/9de907c6-4c294b62-b61e-baa294148990/content>

7. Димінська О. Ю. Проблеми визначення компетенції ЄС для здійснення уніфікації європейського договірної права. *Університетські наукові записки*. 2015. № 2 (54). С. 250-257. URL: <https://irlykhuml.univer.km.ua/server/api/core/bitstreams/134673a1-7ee1-441b-801d-3d8d0aec2532/content>

8. Жданкіна Лариса Сучасні концепції уніфікації цивільного права (Комісія Ландо, Draft of Common Frame of Reference) та місце в них інституту припинення цивільних зобов'язань. *Evropský politický a právní diskurz* ("Європейський політико-правовий дискурс"). 2017. №6. С. 100-106. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2017/2017-4-6/17.pdf>

9. Коваленко І.А. Аналіз гармонізації договірної права України до права Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Серія ПРАВО. Випуск 78: частина 1. С. 181-185. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/286350/280249>

10. Коваленко І.А. Вплив європейського права на національне законодавство та необхідність гармонізації договірної права України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Серія ПРАВО. Випуск 78: частина 1. С. 186-192. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/286352/280250>

11. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу : монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнецової. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 312-419. URL: <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Monografiya-Rekodyfikatsiya-tsyvilnogo-zakonodavstva-Ukrayiny.-Vykyky-chasu.-Pershe-vydannya.-2021.pdf>

12. Форманюк В.В. Значення досвіду уніфікації та гармонізації регулювання цивільно-правових договорів у Європейському Союзі для договірної права України. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2015. №14. Том 2. С. 132-135. URL: https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc14/part_2/38.pdf

Тема №4. Поняття контрактів та їх види у ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Вивчення конкретних видів контрактів варто почати із дослідження поняття та видів контракту. Необхідно проаналізувати співвідношення контракту із договором та домовленістю. Особливу увагу варто приділити порядку укладення контракту, вимогам до оферти та акцепту. Важливим є дослідження підстав зміни та припинення контракту. У даній темі важливо дослідити специфіку цивільно-правової відповідальності за невиконання чи неналежне виконання контрактів у ЄС.

Питання для обговорення:

1. Підходи до розуміння контракту у ЄС та його ознаки.
2. Види контрактів у європейських правопорядках.
3. Порядок укладення контрактів у ЄС.
4. Підстави зміни та припинення контрактів у ЄС.
5. Цивільно-правова відповідальність за невиконання та неналежне виконання контрактів у ЄС.
6. Правила тлумачення контрактів у праві ЄС.

Завдання:

1. Проаналізуйте підходи щодо форми контрактів у ЄС.
2. Проведіть класифікацію контрактів у ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Розмежуйте поняття контракту (договору) та домовленості у ЄС.
2. Який загальний порядок укладення контрактів у ЄС?
3. Як розуміти принцип свободи договору (контракту) у ЄС та які можливі випадки її обмеження?
4. Назвіть підстави припинення контрактів у ЄС?
5. Які умови настання цивільно-правової відповідальності за невиконання контрактів?
6. Які види тлумачення контракту використовуються у праві ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Реформування цивільного права в умовах євроінтеграції: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р. кер.), Юнін О. С., Круглова О. О. та ін.]. Дніпро. Видавець Біла К. О., 2019. С. 130-144. URL: [ПОСІБНИК Реф-ня ЦП__макет.pdf \(dduvs.edu.ua\)](#)

2.

3. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві : навч. посібник для студентів магістратури спеціальність «Право» / Р. М. Достдар, О. А. Ломакіна, О. В. Минькович-Слободяник, О. А. Пономаренко; за ред. Р. М. Достдар. Миколаїв : НУК, 2021. 460 с. URL:

<https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/86fc726e-cc83-440e-810b-00a5741e4f4e/content>

4. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві: курс лекцій /Р.М. Достдар, О.А. Ломакіна, О.В. Минькович-Слободяник, О.О. Мазіна; за ред. Р.М. Достдар. Миколаїв: ФМП, 2021. 155с. URL:

<https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b6bd516-bd3c-4453-a628-9e3ee7569451/content>

5. Гайдулін О. О. Інтерпретація в європейському контрактному праві: герменевтико-цивілістичні засади: монографія. Київ: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2021. 597 с. URL:

<https://repository.ndipp.gov.ua/handle/765432198/199?show=full>

6. Єфремова І. І. Принципи свободи договору і рівності сторін у договірному праві України та ЄС. ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2(54) 2022. С. 60-66.

7. Мельник О.О. Зміна та розірвання договору з точки зору різних правових доктрин, у випадку дії обставин форс- мажору. Journal «ScienceRise: Juridical Science».2020. №4(14). С.34-40. URL:

<http://jnas.nbu.gov.ua/uk/article/UJRN-0001238840>

8. Святошнюк А. Л. Інститут розірвання порушеного договору у цивільному праві України та країн Європейського Союзу (порівняльно-правовий аналіз): дис. на здобут.наук. ступен. к.ю.н. зі спеціал. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Одеса, 2015. 218с URL:

<https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0c0b7d39-648b-439c-8e00-ea2af5800605/content>

9. «Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації» / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. 304 стор.

10. Форманюк В. Договірне право в системі приватного права Європейського Союзу, Країн Європейського Союзу. European Political and Law Discourse. Volume 2. Issue 4. 2015. pp. 128-135.

11. Andrea Bertolini European Commercial Contract Law. October 2023.

[URL:https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU\(2023\)753420_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU(2023)753420_EN.pdf)

Тема № 5. Контрактне регулювання правових відносин купівлі-продажу в праві ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Договір купівлі-продажу можна віднести до однієї із найбільш поширених договірних конструкцій. Студентам необхідно звернути увагу на види цього договору в контрактному праві ЄС. Проаналізувати Директиви Європейського парламенту в Раді ЄС у сфері укладення та виконання договорів купівлі-продажу. Особливу увагу варто зосередити на аналізі Віденської конвенції про договори міжнародної купівлі-продажу.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види договорів купівлі-продажу у ЄС.
2. Сторони договору купівлі-продажу, вимоги до його форми та змісту.
3. Порядок укладення договору купівлі-продажу у ЄС.
4. Підстави зміни та припинення договору купівлі-продажу у європейських правопорядках.
5. Особливості цивільно-правової відповідальності внаслідок невиконання чи неналежного виконання договору купівлі-продажу.

Завдання:

1. Проаналізуйте порядок укладення договору відповідно до Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.
2. Яких принципів європейського контрактного права необхідно дотримуватися при укладенні договорів купівлі-продажу?

Питання для самоконтролю:

1. Розмежуйте поняття контракту (договору) та домовленості у ЄС.
2. Який загальний порядок укладення контрактів у ЄС?
3. Як розуміти принцип свободи договору (контракту) у ЄС та які можливі випадки її обмеження?
4. Назвіть підстави припинення контрактів у ЄС?
5. Які умови настання цивільно-правової відповідальності за невиконання контрактів?
6. Які види тлумачення контракту використовуються у праві ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Директива Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2019/771 від 20 травня 2019 року про деякі аспекти, що стосуються договорів про продаж товарів, про внесення змін до Регламенту (ЄС) 2017/2394 і Директиви 2009/22/ЄС та про скасування Директиви 1999/44/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_026-19#Text
2. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text

3. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА. URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/uni/>
4. Принципи Європейського контрактного права (PECL). URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/pecl/>
5. Абросімов С А. Адаптація цивільного законодавства України про договори купівлі-продажу до законодавства ЄС: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Хмельницький, 2021. С. 228. URL: <https://irlykhuml.univer.km.ua/server/api/core/bitstreams/adaaedeb-f062-46cb-9a1d-487398ae2aa6/content>
6. Абросімов С.А. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі-продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. Art and Science. Part 2. Science. 2021. № 1. С. 38-47
7. Саванець Л. М. Правові наслідки порушення умови договору щодо кількості товару в договірному праві України та ЄС. Права людини в Україні: минуле, сьогодні, майбутнє. Харків, 2021. С. 160-162. URL: https://library.ppss.pro/index.php/ndippsn_20211210/article/view/savanets/pdf
8. Саванець Л. М. Концепція відповідності товару у праві Європейського Союзу у контексті адаптації законодавства України. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-007-0-19>
9. Черних Юлія Застосування Віденської конвенції міжнародної купівлі-продажу в практиці МКАС при ТПП України. URL: https://lhs.net.ua/wp-content/uploads/woocommerce_uploads/2018/01/4_Zastosuvannia-Videnskoii-konventsii-mizhnarodnoi-kupivli-prodazhu-v-praktytsi-MKAS-pry-TPP-Ukrainy.-Chernykh-Iuliia-arbitr-MKAS-pry-TPP-Ukrainy-partner-IuK-ARBITRADE.pdf
10. Andrea Bertolini European Commercial Contract Law. October 2023. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU\(2023\)753420_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU(2023)753420_EN.pdf)
11. Schulze R. Supply of digital content – a new challenge for european contract law in: Franceschi A.D.(ed), European contract law and the digital single market – the implications of the digital revolution. Intersentia 2016. PP.127-144.

Тема 6. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері надання послуг та виконання робіт (2 години)

Методичні рекомендації: На сучасному етапі розвитку держави проблема реформування національного законодавства, одним з аспектів якого являється адаптація його до європейських правових стандартів з метою входження України до Європейського Союзу, є найактуальнішою. Це в повній мірі відноситься і до

законодавства в сфері ринків фінансових послуг, оскільки воно відіграє значну роль у ефективному розвитку економіки держави.

Під час опанування теми слід звернути увагу на понятійний апарат. Вимагає свого визначення терміни гармонізації та уніфікації національного законодавства.

Студенту під час вивчення слід визначити способи проведення гармонізації національного законодавства. Особливу увагу слід приділити науковим поглядам вчених щодо напрямків кодифікації контрактного права ЄС.

Питання для обговорення

1. Правові підходи до розуміння «послуги» у європейському праві.
2. Загальна характеристика договору про надання послуг у ЄС.
3. Окремі види договорів про надання послуг у ЄС:
  - а) правова характеристика надання банківських послуг у ЄС;
  - б) особливості надання страхових послуг у ЄС;
  - в) поняття та характеристика цифрових послуг.
4. Договори про виконання підрядних робіт у ЄС.

Завдання:

1. Здійсніть класифікацію правових актів ЄС у сфері банківської діяльності.
3. Які види страхування визначено Директивою Європейського парламенту і Ради Європи 2009/138/ЄС від 25 листопада 2009 року про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування та перестраховування
2. Проведіть порівняльну характеристику договору підряду за законодавством України та законодавством ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Якими нормативно-правовими актами здійснюється правове регулювання банківської діяльності в ЄС?
2. Які є види банківських послуг у контрактному праві ЄС?
3. Який порядок укладення і оформлення договору банківського кредиту і рахунку в праві ЄС.
4. Зобов'язання по розрахунках. Поняття і правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків в праві ЄС.
5. У чому полягає принцип свободи надання послуг у сфері страхування?
6. Що охоплюється поняттям «цифрова послуга»?
7. Назвіть основні новели Digital Services Act (DSA).

Перелік рекомендованої літератури:

1. Директива 2006/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради про започаткування та здійснення діяльності кредитних установ (виправлене видання) від 14 червня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_862#Text

2. Директива Європейського парламенту і ради 2002/65/ЄС 23 вересня 2002 року про дистанційну реалізацію споживчих фінансових послуг та про внесення змін до Директиви Ради 90/619/ЄЕС і директив 97/7/ЄС та 98/27/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b31#Text
3. Директива Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2009/138/ЄС від 25 листопада 2009 року про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування та перестраховування. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-09#Text
4. Директива Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2016/97 від 20 січня 2016 року про розповсюдження страхових послуг (нова редакція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_049-16#Text
5. Директива 2006/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради про започаткування та здійснення діяльності кредитних установ(виправлене видання). URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_862
6. Левандовські К. М. Поняття послуги в контексті § 611 Німецького Цивільного Уложення. Право. Серія: економіка і право. Випуск 27. 2015. С.269-277.
7. Тищенко Юлія Поняття «послуга»: в міжнародному та вітчизняному праві. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 4. С. 89-98. URL:
8. Кузнєцова Н.С. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу : монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнєцовой. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 312-419. URL: <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Monografiya-Rekodyfikatsiya-tsyvylnogo-zakonodavstva-Ukrayiny.-Vykyky-chasu.-Pershe-vydannya.-2021.pdf>
9. Коваленко І. А. Договір підряду за законодавством України та законодавством ЄС. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2023. Серія ПРАВО. Випуск 80: частина 1. С. 185-190. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/296904/289896>
10. Стулей В. Поняття та перелік фінансових послуг у фінансовому законодавстві України та ЄС: європейський досвід та рекомендації для України / В. Стулей. – 2017. – 21 с. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/03/2017_02-20-fin-poslugy.pdf
11. Overview of financial services legislation. An official website of the European Union. URL: https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/financial-services-legislation/overview-financial-services-legislation_en

Тема № 7. Контрактне регулювання відносин у Європейському Співтоваристві у сфері захисту прав споживачів (2 години)

Методичні рекомендації: Одним з основних завдань законодавця є забезпечення пріоритету прав і свобод людини. Неабияку роль у цьому відіграє закріплення вимог до якості товарів та послуг. На даний момент існує значна кількість нормативно-правових актів, які націлені на захист інтересів покупців як в Європейському Союзі, так і в Україні. У суспільстві все більша увага приділяється саме споживачу, становлення прав якого відбувалось досить довго.

Світова практика розробила систему основоположних гарантій у цій сфері, яка вплинула на формування національних споживчих політик. Тому сьогодні, ми можемо вважати захист прав споживачів, окремим правовим інститутом, який потребує розвитку та вдосконалення.

Під час підготовки теми слід звернути увагу на перелік діючих правових актів комунітарного законодавства ЄС.

Директиви ЄС – це доволі розрізнена структура, яка детально регулює певні сфери, а інші залишає нерегульованими. Слід підкреслити, що окремі держави – члени ЄС досі відповідають за цілісність структури власної споживчої політики та захист прав споживачів. Директиви ЄС містять мінімальні стандартні функції у вибраних сферах, особливо у тих, які зачіпають внутрішній ринок. Держави – члени ЄС мають право перевищувати норми, передбачені у Директивах щодо захисту прав споживачів, за умови, що їхні нормативи не обмежують вільне переміщення товарів і послуг у межах внутрішнього ринку. Як наслідок вищенаведеного, держави – члени ЄС створили системи захисту прав споживачів, які значно відрізняються одна від одної.

Питання для обговорення

1. Договірне регулювання відносин за участю споживачів у праві ЄС.
2. Правові форми захисту прав споживачів в ЄС.
3. Механізм захисту споживачів в межах ЄС.
4. Система органів Європейського Союзу із захисту прав споживачів.
5. Розв'язання спорів за участю споживачів у Європейському Союзі
6. Особливості захисту прав споживачів у цифровому середовищі.

Завдання:

1. Здійсніть систематизацію резолюцій ЄС у сфері захисту прав споживачів.
2. Проаналізуйте порядок вирішення споживчих спорів відповідно до Директиви Європейського парламенту і Ради 2013/11/ЄС від 21 травня 2013 року про альтернативне вирішення споживчих спорів.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте розуміння терміну «споживач» у контрактному праві ЄС.
2. Якими правами та обов'язками наділені споживачі у ЄС?

3. Комітет споживчої політики (COPOLCO), які один із основних органів захисту прав споживачів.
4. Охарактеризуйте форми захисту прав споживачів.
5. Якими правами наділені споживачі онлайн-послуг?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Директива Європейського парламенту і ради 2011/83/ЄС від 25 жовтня 2011 року Про права споживачів, про внесення змін до Директиви Ради 93/13/ЄЕС та Директиви Європейського Парламенту і Ради 1999/44/ЄС, а також про скасування Директиви Ради 85/577/ЄЕС і Директиви Європейського Парламенту і Ради 97/7/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_023-11#Text
2. Директива Європейського парламенту і ради 2002/65/ЄС 23 вересня 2002 року про дистанційну реалізацію споживчих фінансових послуг та про внесення змін до Директиви Ради 90/619/ЄЕС і директив 97/7/ЄС та 98/27/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b31#Text
3. Директива Ради «Про наближення законів, постанов та адміністративних положень держав-членів щодо відповідальності за неякісну продукцію» Міжнародний документ від 25 липня 1985 року № 85/374/ЄЕС. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_348.
4. Директива Європейського парламенту і Ради 2013/11/ЄС від 21 травня 2013 року про альтернативне вирішення споживчих спорів і про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви 2009/22/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_041-13#Text
5. Аналітичний огляд системи захисту прав споживачів Європейського Союзу (станом на другу половину 2017 року). URL: <AnaliticalReviewEUConsumerProtection.pdf> (civic-synergy.org.ua)
6. Гришко У.П. Формування європейського законодавства у сфері захисту прав споживачів. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 8 .2023. С. 103-106. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2023/21.pdf
7. Довгерт А.С. Колізійне регулювання договірних відносин в Європейському Союзі та Україні.
8. Тищенко Юлія Поняття «послуга»: в міжнародному та вітчизняному праві. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 4. С. 89-98. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2018/04\(99\)/12.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2018/04(99)/12.pdf)
9. Саванець Людмила Гармонізація європейського колізійного та матеріального права у сфері захисту прав споживачів. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 2. 2016 р.С. 71-76.

10. Права споживачів ЄС для переміщених українців. An official website of the European Union. URL: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/eu-consumer-rights-displaced-ukrainians_uk

11. Пристай Р.А., Яворська І.М. Захист прав споживачів при укладенні електронних договорів в рамках Європейського Союзу. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2022. Серія ПРАВО. Випуск 74: частина 2. С. 255-261. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/273706/269050>

Тема № 8. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері публічних закупівель

Методичні рекомендації: Учасник тендера, кандидатуру якого відхилено, вважає, що процес державної закупівлі проведено з порушенням вимог законодавства, тому він повинен мати доступ до оцінки та засобів правового захисту. Процедури оцінки державних закупівель мають на меті надати постраждалим учасникам цього заходу дієві засоби правового захисту.

Студенту важливо сформулювати розуміння та обізнаність про те, як у країнах — членах ЄС працюють системи розгляду скарг та засобів правового захисту. Наведено обґрунтування вибору різних моделей систем засобів правового захисту.

Особливий акцент під час вивчення слід зробити на доступності засобів правового захисту в рамках імплементації Директиви 89/665 про засоби правового захисту в державному секторі ЄС та Директиви 92/13 про засоби правового захисту в секторі комунальних послуг ЄС і з правової, і з інституційної точки зору. Крім того, цей документ висвітлює культуру оцінки та засобів правового захисту, а також функціонування цих систем на практиці.

Системи оцінки державних закупівель та засобів правового захисту країн — членів ЄС мають створюватися та вдосконалюватися на основі конкретних вимог Директив 89/665/ЄЕС та 92/13/ЄЕС про засоби правового захисту стосовно державних закупівель у ЄС, Договору про заснування ЄС та прецедентного права Європейського Суду. Під час опанування теми семінару слід уважно ознайомитись з текстом відповідного правового акту, так само й іншими актами ЄС.

Питання для обговорення

1. Правове регулювання здійснення публічних закупівель у ЄС.
2. Порядок здійснення публічних закупівель у ЄС.
3. Особливості здійснення публічних закупівель в окремих країнах ЄС (Польща та Італія).
4. Застосування процедур оскарження рішень про присудження договорів закупівлі товарів та робіт за державні кошти щодо здійснення закупівельних

процедур установами, які працюють у сферах водопостачання, енергетики, транспорту та телекомунікацій.

5. Електронне інвойсування в державних закупівлях.

Завдання:

(відобразити у конспекті підготовки до семінарського заняття)

1. Здійснить порівняльний аналіз директиви ЄС 2004/17 та 2004/18 про державні закупівлі в ЄС та відповідних положень національного законодавства.
2. Здійснить систематизацію директив ЄС у сфері державних закупівель.
3. Проведіть порівняльний аналіз директиви 89/665/ЄЕС про засоби правового захисту в державному секторі ЄС та Директиви 92/13/ЄЕС про засоби правового захисту в секторі комунальних послуг ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть принципи правового регулювання публічних закупівель у ЄС.
2. Поясніть суть загального та спеціального режиму правового регулювання публічних закупівель у ЄС.
3. Надайте класифікацію прав у сфері публічних закупівель у ЄС.
4. Які форми здійснення фінансового контролю у сфері публічних закупівель у ЄС?
5. Який порядок внесення змін до договору про публічні закупівлі у період його дії?
6. Який порядок участі у міжнародних публічних закупівлях через додаток «Дія. Бізнес»?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Директива Європейського парламенту і Ради 2014/24/ЄС від 26 лютого 2014 року про публічні закупівлі та про скасування Директиви 2004/18/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_052-14#n863
2. Рекомендації для українських постачальників щодо участі в публічних закупівлях Італійської Республіки. 2023. С.12. URL: https://export.gov.ua/69-mizhnarodni_publichni_zakupivli
3. Рекомендації для українських постачальників щодо участі в публічних закупівляхв Польщі. 2020. С. 22. URL: https://export.gov.ua/69-mizhnarodni_publichni_zakupivli
4. Міжнародні публічні закупівлі. Дія. Бізнес. Експортний напрям. URL: https://export.gov.ua/69-mizhnarodni_publichni_zakupivli
5. Сірант М.М. Принципи правового регулювання публічних закупівель в Європейському Союзі. Вісник Національного університету Львівська Політехніка. Серія Юридичні науки. Випуск 6. № 23. 2019. С.127-133. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/mar/21198/20.pdf>

6. Болквдзе Н. І., Мазур С. М. Проведення публічних закупівель в Україні та країнах ЄС. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7829>

7. Шевчук Д. Екологічність як принцип публічних закупівель: законодавство України та стандарти Європейського Союзу. Підприємництво, господарство і право. №2. 2020. С. 177 – 181. (DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.30>).

8. Волкова Л. О. Електронні закупівлі: поняття, сутність та європейський досвід в Україні. Право і суспільство №6. 2021. С. 154 – 159. (http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/6_2021/22.pdf).

9. Кривенко А. Л. Правове регулювання публічних закупівель: досвід ЄС. Інформація і право. №3(38). 2021. С. 192 – 201. ([https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.3\(38\).243825](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.3(38).243825)).

10. Швидка Т.І., Халецька К.К. Шлях Європейського Союзу в регулюванні публічних закупівель. Юридичний науковий електронний журнал. № 5 . 2023. С. 157-160.

Тема № 9. Контрактне регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності (2 години)

Методичні рекомендації: Метою теми - є надання студентам поглиблених теоретичних та практичних знання стосовно захисту прав інтелектуальної власності в Європейському Союзі та сучасних тенденцій розвитку права інтелектуальної власності. Особлива увага приділяється вивченню наблизенню законодавства України у сфері охорони інтелектуальної власності до законодавства Європейського Союзу.

Тема спрямована на поглиблення теоретичних та практичних знань з права Європейського Союзу. Під час ознайомлення студенту слід приділити увагу висвітленню теоретичних та практичних аспектів права інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Варто звернути також увагу аналізу актів Європейському Союзі щодо захисту авторського права, об'єктів промислової власності, а також *acquis* ЄС та законодавство України з охорони прав інтелектуальної власності.

Під час опанування слід визначити і систематизувати правові акти ЄС у сфері права інтелектуальної власності

Питання для обговорення:

1. Контрактне регулювання обігу об'єктів інтелектуальної власності у праві ЄС.

2. Контракти у авторському праві ЄС. Гармонізація законодавства держав-членів у галузі авторських та суміжних прав.

3. Договірне регулювання обігу комп'ютерних програм і окремих об'єктів права промислової власності у Європейському Союзі. Європейська патентна система. Передача товарного знаку в праві Європейського Союзу.

4. Посилення гарантій захисту прав інтелектуальної власності Європейський Союз.

5. Гармонізація права інтелектуальної власності в ЄС.

Практичні завдання:

(відобразити у конспекті підготовки до семінарського заняття)

1. Проведіть порівняльний аналіз директиви 2001/29/ЄС про гармонізацію деяких аспектів авторських та суміжних прав в інформаційному суспільстві.

2. Здійснить систематизацію директив ЄС у сфері права інтелектуальної власності.

Питання для самоконтролю:

1. Розмежуйте поняття контракту (договору) та домовленості у ЄС.

2. Який загальний порядок укладення контрактів у ЄС?

3. Як розуміти принцип свободи договору (контракту) у ЄС та які можливі випадки її обмеження?

4. Назвіть підстави припинення контрактів у ЄС?

5. Які умови настання цивільно-правової відповідальності за невиконання контрактів?

6. Які види тлумачення контракту використовуються у праві ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Директива Ради 91/250/ЄЕС від 14 травня 1991 р. про правову охорону комп'ютерних програм;

2. Директива Ради 92/100/ЄЕС від 19 листопада 1992 р. про право на прокат, право на позичку і деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності;

3. Директива Ради 93/83/ЄЕС від 27 вересня 1993 р. про координацію деяких положень авторського права і суміжних прав за застосування їх до супутникового мовлення та кабельної ретрансляції;

4. Директива Ради 93/98/ЄЕС від 29 жовтня 1993 р. про гармонізацію терміну охорони авторського права і деяких суміжних прав;

5. Директива Європейського парламенту та Ради 96/9/ЄС від 11 березня 1996 р. про правову охорону баз даних;

6. Директива Європейського парламенту та Ради 2001/84/ЄС від 27 вересня 2001 р. про право слідування на користь автора оригінального твору;

7. Директива Європейського парламенту та Ради 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 р. про гармонізацію певних аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві.

8. Кузнєцова Н.С. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу : монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнєцової. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 312-419. URL: <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Monografiya-Rekodyfikatsiya-tsyvilnogo-zakonodavstva-Ukrayiny.-Vykyly-chasu.-Pershe-vydannya.-2021.pdf>
9. Капіца Ю.М. Сучасні тенденції розвитку права інтелектуальної власності в Європейському Союзі в контексті інтеграції України та ЄС. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2022. № 5. С. 5-17 https://ipr.nas.gov.ua/wpcontent/uploads/2024/06/Kapitsa_Y_IP_modern_development_Ukrain2022.pdf
10. Капіца Ю.М. Захист прав на комерційну таємницю та ноу-хау в Україні у світлі імплементації Директиви (ЄС) 2016/943 та практики застосування. Інформація і право. 2021. № 4.С. 70-79. https://ipr.nas.gov.ua/wpcontent/uploads/2022/08/Yuriy_Kapitsa_Trade_Secrets_know-how_2021.pdf
11. Капіца Ю.М. Охорона прав на корисні моделі – тенденції в Європейському Союзі та виклики для України. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 3. С. 27–40. https://ipr.nas.gov.ua/wpcontent/uploads/2024/06/Kapitsa_Y_Utility_models_2020.pdf
12. Капіца Ю.М. Незареєстрований промисловий зразок: особливості захисту прав в Європейському Союзі та проблеми тролінгу в Україні. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 5. С. 60-71. https://ipr.nas.gov.ua/wpcontent/uploads/2024/06/Kapitsa_Y_Unregistered-industrial_design_2020.pdf

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ **ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Підготовка доповідей-рефератів за наступною тематикою:

1. Правові передумови створення Європейського Співтовариства.
2. Договори про створення Європейського Співтовариства.
3. Принципи контрактного права ЄС.
4. Джерела контрактного права ЄС.
5. Soft Law – як джерело права.
6. Прецедентна практика суду як джерело контрактного права ЄС.
7. Перспективи кодифікації контрактного права ЄС.
8. Правові вимоги до форми контракту та його змісту.
9. Свобода договору у ЄС та випадки її обмеження.
10. Порівняльно-правова характеристика оферти та акцепту за законодавством України та законодавством ЄС.
11. Способи захисту прав сторін договору відповідно до Принципів європейського договірної права.
12. Види фінансових послуг у контрактному праві ЄС.
13. Правова характеристика прав споживачів у ЄС.
14. Способи захисту прав споживачів у праві ЄС.
15. Порядок здійснення державних закупівель в Чехії.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема №1. Джерела контрактного права ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Процес міждержавного об'єднання в Європі на всіх етапах свого розвитку потребував високого рівня правового регулювання. З моменту заснування в 1951 р. першого інтеграційного об'єднання в Європейському Союзі склалася унікальна система джерел права, яка поєднує неоднорідні за своєю природою джерела (елементи джерел як міжнародного, так і національного права). При дослідженні теми варто звернути увагу на особливості джерельної бази права ЄС. Ця особливість полягає в наднаціональному характері регулювання відносин у сфері контрактного права ЄС.

Складна правова природа Євросоюзу обумовлює гнучкість і різноманітність способів формування правових норм, а також засобів їх вираження та фіксації у формі джерел права. Підтвердженням цього можна вважати широке використання у правовому полі ЄС специфічних нормативно-правових актів, а також актів неюридичного характеру та інших джерел, які не властиві як національним правовим системам, так і міжнародно-правовій системі. В наведеному аспекті важливо надати розгорнуту характеристику джерел, визначити їх правовий статус та правову силу впливу на регулювання контрактних відносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття і види джерел Контрактного права ЄС. Первинне, вторинне та додаткове право Європейського Союзу.
2. Регламенти та директиви як джерело контрактного права ЄС.
3. Акти «м'якого права», їх призначення та сфера застосування (Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА та Принципи Європейського договірної права).
4. Звичаєве право як джерело контрактного права ЄС.
5. Судова практика та інші неофіційні джерела контрактного права ЄС.

Завдання:

1. Складіть схему системи джерел права ЄС.
2. Визначте основні директиви ЄС у сфері контрактного права.
3. Розкрити поняття терміну «Soft law» і його вплив на контрактне право ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні види джерел контрактного права ЄС.
2. Які нормативно-правові акти виступають джерелами контрактного права в окремих країнах ЄС?

3. Розкрийте сутність міжнародного звичаю як джерела контрактного права.

4. В чому полягають особливості колізійного регулювання договірних права ЄС?

5. Які основні положення Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 593/2008 від 17 червня 2008 року «Про право, що застосовується до договірних зобов'язань»?

6. Роль судової практики у контрактному праві ЄС.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 593/2008 від 17 червня 2008 року «Про право, що застосовується до договірних зобов'язань». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/eu080059>

2. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА. URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/uni/>

3. Принципи Європейського контрактного права (PECL). URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/pecl/>

4. Ваолевська Л.А., Мищак І.М. (керівники авторського колективу), Заярна І.С., Кондратова А.М., Лисенко М.О, Мельник. Т.П. Путівник з адаптації законодавства України до права ЄС: теоретичні та практичні аспекти. 2023. С. 120. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32597.pdf>

5. Ватрас В. А. Правова природа регламентів та директив Європейського Союзу, які врегульовують приватно-правові відносини (в контексті їх імплементації в законодавство України). Південноукраїнський правничий часопис. № 4. 2022. С. 117-122. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_1/19.pdf

6. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. А. В. Войціховський; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 53-64. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/63730014.pdf

7. Гайдулін О. О. Європейське контрактне право (загальна частина) курс лекцій. К. : КНЕУ, 2008. 277 с.

8. Довгерт А.С. Колізійне регулювання договірних відносин в Європейському Союзі та Україні. Приватне право і підприємництво. 2012. Вип. 11. С. 32-35. URL: <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2012/11/8.pdf>

9. Димінська О.Ю. Значення «Soft Law» для гармонізації договірних права ЄС. Університетські наукові записки. 2016. № 57. С. 236-243. URL: <http://old.univer.km.ua/visnyk/1521.pdf>

10. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. К. : Ін Юре, 2015. Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В.

Святун. — К. : Ін Юре, 2015. 312 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2bac_pravo/833-----1.pdf

11. Кабрера Юлія Особливості застосування торгових звичаїв у міжнародних комерційних арбітражних спорах. EVROPSKÝ POLITICKÝ A PRÁVNÍ DISKURZ Європейський політико-правовий дискурс. 2020. Том 7. Вип. 4. С. 27-36. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3703022

12. Ткаченко В.В. Питання колізійного регулювання договірних зобов'язань. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. (6(12)). 2020. 151-158. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/expert/article/view/1813/2235>

13. Форманюк В.В. Система джерел права Європейського Союзу. Південноукраїнський правничий часопис. № 2. 2015. С. 83-88. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2015/2/25.pdf>

14. Ходжалиєва Салатин “Soft law” як правова альтернатива «праву держави» в міжнародних комерційних контрактах. Higher School of Advocacy. 04.07.2023. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/soft-law-iak-pravova-alternativa-pravu-derzavi-v-miznarodnix-komerciinix-kontraktax>

Тема №2. Поняття контрактів та їх види у ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Вивчення конкретних видів контрактів варто почати із дослідження поняття та видів контракту. Необхідно проаналізувати співвідношення контракту із договором та домовленістю. Особливу увагу варто приділити порядку укладення контракту, вимогам до оферти та акцепту. Важливим є дослідження підстав зміни та припинення контракту. У даній темі важливо дослідити специфіку цивільно-правової відповідальності за невиконання чи неналежне виконання контрактів у ЄС.

Питання для обговорення:

1. Підходи до розуміння контракту у ЄС та його ознаки.
2. Види контрактів у європейських правопорядках.
3. Порядок укладення контрактів у ЄС.
4. Підстави зміни та припинення контрактів у ЄС.
5. Цивільно-правова відповідальність за невиконання та неналежне виконання контрактів у ЄС.
6. Правила тлумачення контрактів у праві ЄС.

Завдання:

1. Проаналізуйте підходи щодо форми контрактів у ЄС.
2. Проведіть класифікацію контрактів у ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Розмежуйте поняття контракту (договору) та домовленості у ЄС.
2. Який загальний порядок укладення контрактів у ЄС?
3. Як розуміти принцип свободи договору (контракту) у ЄС та які можливі випадки її обмеження?
4. Назвіть підстави припинення контрактів у ЄС?
5. Які умови настання цивільно-правової відповідальності за невиконання контрактів?
6. Які види тлумачення контракту використовуються у праві ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Реформування цивільного права в умовах євроінтеграції: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р. кер.), Юнін О. С., Круглова О. О. та ін.]. Дніпро. Видавець Біла К. О., 2019. С. 130-144. URL: ПОСІБНИК Реф-ня ЦП__макет.pdf (dduvs.edu.ua)

2. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві : навч. посібник для студентів магістратури спеціальність «Право» / Р. М. Достдар, О. А. Ломакіна, О. В. Минькович-Слободяник, О. А. Пономаренко; за ред. Р. М. Достдар. Миколаїв : НУК, 2021. 460 с. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/86fc726e-cc83-440e-810b-00a5741e4f4e/content>

3. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві: курс лекцій /Р.М. Достдар, О.А. Ломакіна, О.В. Минькович-Слободяник, О.О. Мазіна; за ред. Р.М. Достдар. Миколаїв: ФМП, 2021. 155с. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b6bd516-bd3c-4453-a628-9e3ee7569451/content>

4. Гайдулін О. О. Інтерпретація в європейському контрактному праві: герменевтико-цивілістичні засади: монографія. Київ: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2021. 597 с. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/199?show=full>

5. Єфремова І. І. Принципи свободи договору і рівності сторін у договірному праві України та ЄС. ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2(54) 2022. С. 60-66.

6. Мельник О.О. Зміна та розірвання договору з точки зору різних правових доктрин, у випадку дії обставин форс- мажору. Journal «ScienceRise: Juridical Science».2020. №4(14). С.34-40. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/uk/article/UJRN-0001238840>

7. Святошнюк А. Л. Інститут розірвання порушеного договору у цивільному праві України та країн Європейського Союзу (порівняльно-правовий аналіз): дис. на здобут.наук. ступен. к.ю.н. зі спеціал. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Одеса, 2015. 218с URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0c0b7d39-648b-439c-8e00-ea2af5800605/content>

8. «Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації» / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. 304 стор.

9. Форманюк В. Договірне право в системі приватного права Європейського Союзу, Країн Європейського Союзу. European Political and Law Discourse. Volume 2. Issue 4. 2015. pp. 128-135.

10. Andrea Bertolini European Commercial Contract Law. October 2023. URL:
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU\(2023\)753420_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU(2023)753420_EN.pdf)

Тема № 3. Контрактне регулювання правових відносин купівлі-продажу в праві ЄС (2 години)

Методичні рекомендації: Договір купівлі-продажу можна віднести до однієї із найбільш поширених договірних конструкцій. Студентам необхідно звернути увагу на види цього договору в контрактному праві ЄС. Проаналізувати Директиви Європейського парламенту в Раді ЄС у сфері укладення та виконання договорів купівлі-продажу. Особливу увагу варто зосередити на аналізі Віденської конвенції про договори міжнародної купівлі-продажу.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види договорів купівлі-продажу у ЄС.
2. Сторони договору купівлі-продажу, вимоги до його форми та змісту.
3. Порядок укладення договору купівлі-продажу у ЄС.
4. Підстави зміни та припинення договору купівлі-продажу у європейських правопорядках.
5. Особливості цивільно-правової відповідальності внаслідок невиконання чи неналежного виконання договору купівлі-продажу.

Завдання:

1. Проаналізуйте порядок укладення договору відповідно до Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.
2. Яких принципів європейського контрактного права необхідно дотримуватися при укладенні договорів купівлі-продажу?

Питання для самоконтролю:

1. Розмежуйте поняття контракту (договору) та домовленості у ЄС.
2. Який загальний порядок укладення контрактів у ЄС?
3. Як розуміти принцип свободи договору (контракту) у ЄС та які можливі випадки її обмеження?
4. Назвіть підстави припинення контрактів у ЄС?

5. Які умови настання цивільно-правової відповідальності за невиконання контрактів?

6. Які види тлумачення контракту використовуються у праві ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Директива Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2019/771 від 20 травня 2019 року про деякі аспекти, що стосуються договорів про продаж товарів, про внесення змін до Регламенту (ЄС) 2017/2394 і Директиви 2009/22/ЄС та про скасування Директиви 1999/44/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_026-19#Text

2. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text

3. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА. URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/uni/>

4. Принципи Європейського контрактного права (PECL). URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/pecl/>

5. Абросімов С. А. Адаптація цивільного законодавства України про договори купівлі-продажу до законодавства ЄС: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Хмельницький, 2021. С. 228. URL: <https://irlykhuml.univer.km.ua/server/api/core/bitstreams/adaaedeb-f062-46cb-9a1d-487398ae2aa6/content>

6. Абросімов С.А. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі-продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. Art and Science. Part 2. Science. 2021. № 1. С. 38-47

7. Саванець Л. М. Правові наслідки порушення умови договору щодо кількості товару в договірному праві України та ЄС. Права людини в Україні: минуле, сьогодні, майбутнє. Харків, 2021. С. 160-162. URL: https://library.ppss.pro/index.php/ndippsn_20211210/article/view/savanets/pdf

8. Саванець Л. М. Концепція відповідності товару у праві Європейського Союзу у контексті адаптації законодавства України. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-007-0-19>

9. Черних Юлія Застосування Віденської конвенції міжнародної купівлі-продажу в практиці МКАС при ТПП України. URL: https://lhs.net.ua/wp-content/uploads/woocommerce_uploads/2018/01/4_Zastosuvannia-Videnskoii-konventsii-mizhnarodnoi-kupivli-prodazhu-v-praktytsi-MKAS-pry-TPP-Ukrainy.-Chernykh-Iuliia-arbitr-MKAS-pry-TPP-Ukrainy-partner-IuK-ARBITRADE.pdf

10. Andrea Bertolini European Commercial Contract Law. October 2023. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU\(2023\)753420_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/753420/IPOL_STU(2023)753420_EN.pdf)

11. Schulze R. Supply of digital content – a new challenge for european contract law in: Franceschi A.D.(ed), European contract law and the digital single market – the implications of the digital revolution. Intersentia 2016. PP.127-144.

Тема № 4. Контрактне регулювання відносин у ЄС в сфері публічних закупівель

Методичні рекомендації: Учасник тендера, кандидатуру якого відхилено, вважає, що процес державної закупівлі проведено з порушенням вимог законодавства, тому він повинен мати доступ до оцінки та засобів правового захисту. Процедури оцінки державних закупівель мають на меті надати постраждалим учасникам цього заходу дієві засоби правового захисту.

Студенту важливо сформулювати розуміння та обізнаність про те, як у країнах — членах ЄС працюють системи розгляду скарг та засобів правового захисту. Наведено обґрунтування вибору різних моделей систем засобів правового захисту.

Особливий акцент під час вивчення слід зробити на доступності засобів правового захисту в рамках імплементації Директиви 89/665 про засоби правового захисту в державному секторі ЄС та Директиви 92/13 про засоби правового захисту в секторі комунальних послуг ЄС і з правової, і з інституційної точки зору. Крім того, цей документ висвітлює культуру оцінки та засобів правового захисту, а також функціонування цих систем на практиці.

Системи оцінки державних закупівель та засобів правового захисту країн — членів ЄС мають створюватися та вдосконалюватися на основі конкретних вимог Директив 89/665/ЄЕС та 92/13/ЄЕС про засоби правового захисту стосовно державних закупівель у ЄС, Договору про заснування ЄС та прецедентного права Європейського Суду. Під час опанування теми семінару слід уважно ознайомитись з текстом відповідного правового акту, так само й іншими актами ЄС.

Питання для обговорення

1. Правове регулювання здійснення публічних закупівель у ЄС.
2. Порядок здійснення публічних закупівель у ЄС.
3. Особливості здійснення публічних закупівель в окремих країнах ЄС (Польща та Італія).
4. Застосування процедур оскарження рішень про присудження договорів закупівлі товарів та робіт за державні кошти щодо здійснення закупівельних процедур установами, які працюють у сферах водопостачання, енергетики, транспорту та телекомунікацій.
5. Електронне інвойсування в державних закупівлях.

Завдання:

(відобразити у конспекті підготовки до семінарського заняття)

1. Здійсніть порівняльний аналіз директиви ЄС 2004/17 та 2004/18 про державні закупівлі в ЄС та відповідних положень національного законодавства.
2. Здійсніть систематизацію директив ЄС у сфері державних закупівель.

3. Проведіть порівняльний аналіз директиви 89/665/ЄЕС про засоби правового захисту в державному секторі ЄС та Директиви 92/13/ЄЕС про засоби правового захисту в секторі комунальних послуг ЄС.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть принципи правового регулювання публічних закупівель у ЄС.
2. Поясніть суть загального та спеціального режиму правового регулювання публічних закупівель у ЄС.
3. Надайте класифікацію прав у сфері публічних закупівель у ЄС.
4. Які форми здійснення фінансового контролю у сфері публічних закупівель у ЄС?
5. Який порядок внесення змін до договору про публічні закупівлі у період його дії?
6. Який порядок участі у міжнародних публічних закупівлях через додаток «Дія. Бізнес»?

Перелік рекомендованої літератури:

11. Директива Європейського парламенту і Ради 2014/24/ЄС від 26 лютого 2014 року про публічні закупівлі та про скасування Директиви 2004/18/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_052-14#n863
12. Рекомендації для українських постачальників щодо участі в публічних закупівлях Італійської Республіки. 2023. С.12. URL: https://export.gov.ua/69-mizhnarodni_publichni_zakupivli
13. Рекомендації для українських постачальників щодо участі в публічних закупівляхв Польщі. 2020. С. 22. URL: https://export.gov.ua/69-mizhnarodni_publichni_zakupivli
14. Міжнародні публічні закупівлі. Дія. Бізнес. Експортний напрям. URL: https://export.gov.ua/69-mizhnarodni_publichni_zakupivli
15. Сірант М.М. Принципи правового регулювання публічних закупівель в Європейському Союзі. Вісник Національного університету Львівська Політехніка. Серія Юридичні науки. Випуск 6. № 23. 2019. С.127-133. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/mar/21198/20.pdf>
16. Болквадзе Н. І., Мазур С. М. Проведення публічних закупівель в Україні та країнах ЄС. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7829>
17. Шевчук Д. Екологічність як принцип публічних закупівель: законодавство України та стандарти Європейського Союзу. Підприємництво, господарство і право. №2. 2020. С. 177 – 181. (DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.30>).

18. Волкова Л. О. Електронні закупівлі: поняття, сутність та європейський досвід в Україні. Право і суспільство №6. 2021. С. 154 – 159. (http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/6_2021/22.pdf).

19. Кривенко А. Л. Правове регулювання публічних закупівель: досвід ЄС. Інформація і право. №3(38). 2021. С. 192 – 201. ([https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.3\(38\).243825](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.3(38).243825)).

20. Швидка Т.І., Халецька К.К. Шлях Європейського Союзу в регулюванні публічних закупівель. Юридичний науковий електронний журнал. № 5 . 2023. С. 157-160.